



KONAK BELEDİYESİ

İZMİR İLİ, KONAK İLÇESİ
1/1000 ÖLÇEKLİ
ANTİK STADYUM ALANI
KORUMA AMAÇLI İMAR PLANI
PLAN AÇIKLAMA RAPORU VE PLAN NOTLARI



ETÜD PROJE MÜDÜRLÜĞÜ

HAZİRAN-2015
İZMİR



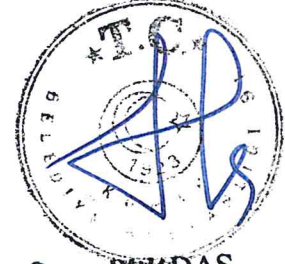
KONAK BELEDİYESİ

ETÜD PROJE MÜDÜRLÜĞÜ

1/1000 ÖLÇEKLİ ANTİK STADYUM ALANI KORUMA AMAÇLI İMAR PLANI EKİBİ

BELEDİYE MECLİS KARAR NO: 133/2015
TARİH: 03.08.2015

NURCIHAN ÖZER
ŞEHİR PLANCISI
BAŞKAN YARDIMCISI



Sema PEKDAŞ
Konak Belediye Başkanı

NESLİHAN YALINIZ KOÇ
Y.ŞEHİR PLANCISI
ETÜD PROJE MÜDÜRÜ

BİRKAN BEKTAŞ
Y.ŞEHİR PLANCISI
BİRİMLER YETKİLİSİ

GÜLNUR ÇEVİKAYAK
Y.ŞEHİR PLANCISI
BİRİM YETKİLİSİ

EZGİ YEKBUN CENGİZ
ŞEHİR PLANCISI

DR. AYGÜL UÇAR
SANAT TARİHÇİSİ

DR. N.FUNDA YAKA ÇETİN
RESTORASYON UZMANI MİMAR



Aziz KOCAOĞLU
İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı

EREN KARAKUŞ
ARKEOLOG

TUNCAY MERCAN
SOSYOLOG



KONAK BELEDİYESİ

ETÜD PROJE MÜDÜRLÜĞÜ

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER.....	3
ŞEKİL LİSTESİ.....	4
FOTOĞRAF LİSTESİ.....	4
HARİTA LİSTESİ.....	4
1. ÇALIŞMA ALANININ TANITIMI.....	5
2. 2. İZMİR-KEMERALTI BÖLGESİ TARİHSEL GELİŞİMİ.....	6
3. ANTİK STADYUM ALANI.....	8
4. ALANIN PLANLAMA SÜRECİ.....	10
4.1. Koruma Kurulu Kararları.....	10
4.2. 1/2000 Mikyash İzmir Şehir İmar Planı.....	11
4.3. 1984 yılında Onaylanan 1/1000 Ölçekli Kemeraltı Sit İmar Planı.....	11
4.4. 1987 yılında Onaylanan 1/1000 ölçekli Beştepeler Revizyon İmar Planı.....	11
4.5. 1/5000 ölçekli Kemeraltı ve Çevresi Nazım İmar Planı.....	13
4.6. Kemeraltı Yenileme Alanı.....	14
4.7. 1/5000 Ölçekli Kemeraltı ve Çevresi Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı Değişikliği.....	15
4.8. Yürürlükteki İmar Planı.....	16
5. 1/1000 ÖLÇEKLİ KORUMA AMAÇLI İMAR PLANI ÖNERİSİ.....	18
KAYNAKÇA.....	21
EKLER.....	22

Beld



KONAK BELEDİYESİ

ETÜD PROJE MÜDÜRLÜĞÜ

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 1: Planlama Alanının Konak İlçesindeki Konumu

Şekil 2: Roma Kalıntılarını Gösteren İzmir Haritası (Naumann ve Kantar 1943)

Şekil 3: Stadyum Alanını "Sirk" Olarak Gösteren Gravür

Şekil 4: 2 Nolu Alana Ait Uydu Görüntüsü

Şekil 5: 2 Nolu Alana Ulaşım Güzergahı

Şekil 6: Genel Ulaşım Analizi

Şekil 7: 1/5000 ölçekli Gürçeşme ve Civarı Nazım İmar Planı

Şekil 8: 1/5000 ölçekli Gürçeşme ve Civarı Nazım İmar Planı Revizyonu

Şekil 9: 1998 Yılı Onaylı 1/1000 ölçekli Gürçeşme ve Civarı İmar Planı

Şekil 10: 2000 Yılı Onaylı 1/1000 ölçekli Gürçeşme Revizyon İmar Planı

Şekil 11: Yürürlükteki 1/1000 ölçekli Uygulama İmar Planı

Şekil 12: 1/5000 ölçekli Yeşildere Nazım İmar Planı

Şekil 13: Yürürlükteki 1/1000 ölçekli Uygulama İmar Planı

Şekil 14: 1/1000 ölçekli Uygulama İmar Planı Değişikliği Önerisi – 1 Nolu Alan

Şekil 15: 1/1000 ölçekli Uygulama İmar Planı Değişikliği Önerisi – 2 Nolu Alan

FOTOĞRAF LİSTESİ

Fotoğraf 1: Stadion'un Yeri (1930'daki durum)

Fotoğraf 2: İnkilap İlkokulunun Bahçesinden Günümüzde Antik Stadyum Alanının Görünüşü

Fotoğraf 3: 711 Sokaktan Görünüş

Fotoğraf 4: Rakım Elkutlu Caddesi'nden Görünüş

HARİTA LİSTESİ

Harita 1: 1/2000 ölçekli İmar Planında Antik Stadyum

Harita 2: 1984 yılında onaylanan 1/1000 ölçekli Kemeraltı Sit İmar Planı

Harita 3: 1987 yılında onaylanan 1/1000 ölçekli Beştepeler Revizyon İmar Planı

Harita 4: 2002 yılında onaylanan 1/5000 ölçekli Kemeraltı ve Çevresi Nazım İmar Planı

Harita 5: 01.10.2007 tarih, 2007/12668 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile onaylanan Kemeraltı Yenileme Alanı

Harita 6: Kemeraltı Kentsel+3. Derece Arkeolojik Sit Alanı İçerisindeki Onaylı İmar Planları

Harita 7: 1/5000 Ölçekli Kemeraltı ve Çevresi Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı Değişikliği

Harita 8: Antik Stadyum Alanı Yürürlükteki İmar Planı



KONAK BELEDİYESİ

ETÜD PROJE MÜDÜRLÜĞÜ

1. ÇALIŞMA ALANI TANITIMI

Planlama Alanı, Konak İlçesi, Dolaplıkuyu ve Aziziye Mahalleleri, 487, 1294, 36401, 36402, 36403, 36404, 36405, 36406, 36407, 36410, 36411, 36412, 36414 adalardan oluşmaktadır. Çok katmanlı bir yerleşme olan İzmir kentinin tarihi kent merkezi olan Kemeraltı Bölgesinin güneyinde, Kadifekale Kazı Alanının batısında yer alan Antik Stadyum Alanına ilişkin günümüzde çok fazla bir kalıntıya rastlanmamaktadır. Alan, İzmir'in kentsel gelişimi sürecinde Kadifekale Bölgesinin gecekondulaşmasıyla birlikte tamamen yeni yapılarla dolmuş ve antik stadyumun izleri okunabilirliğini kaybetmiştir.



Şekil 1: Planlama Alanının Konak İlçesindeki Konumu

Handwritten signature



KONAK BELEDİYESİ

ETÜD PROJE MÜDÜRLÜĞÜ

2. İZMİR-KEMERALTI BÖLGESİ TARİHSEL GELİŞİMİ

İzmir kent tarihi ile ilgili arkeolojik incelemeler kentin geçmişinin M.Ö. 3000'li yıllara uzandığını göstermekte iken, Bornova Yeşilova Höyüğü'nde yapılan araştırma ve kazılardaki buluntular doğrultusunda kentin tarihinin günümüzden 8500-9000 yıl öncesine denk düşen neolitik döneme değin ulaştığı tespit edilmiştir. Yeşilova Höyüğü'nün ardından yerleşim gördüğü tespit edilen Bornova İpeklikuyu ve Yassitepe Höyükleri de İzmir'in Kalkolitik ve Tunç Çağlarına ilişkin önemli bilgiler içermektedir. Bornova ovasındaki ilk İzmirlilerin yolculukları, ortaya çıkan savunma ihtiyacı doğrultusunda; M.Ö. 7. yüzyılda Bayraklı Höyüğü'nde, M.Ö. 3. yüzyılda Kadifekale'de (Pagos Dağında) devam etmiştir (Derin, 2009).

Smyrna kenti Batı Anadolu'nun Luvi, Leleçler, Amazonlar, İyonlar, Aioller, Lidyalılar, Frikyalılar, Kayralılar, Persler vb. birçok uygarlığına ev sahipliği yapmıştır. Çeşitli afetler ve olası bir nüfus patlamasından kaynaklandığı düşünülen nedenlerle kent ikinci kez, M.Ö.334'te Pagos Dağı (Kadifekale) eteklerinde, Pausanias'a göre Büyük İskender tarafından kurulmuştur (Doğar, 2011). Yeni kurulduğu bölgede (Pagos Dağının kuzeybatısında) korunaklı bir iç limana sahip olan kent, Hellenistik dönemde bugünkü Bahribaba Parkı ile Melez Çayı arasındadır. Kentin siyasi ve dini merkezi olan Agora, limana yakın konumuyla bu dönemde inşa edilmiştir. Hellen Birliği'nin yıkılmasıyla ise kent M.Ö 2. yüzyılda Roma İmparatorluğu'nun egemenliğine girmiştir. Roma egemenliğinin ilk yüzyıllarında Smyrna'nın Asya Eyaleti'nin en önemli kentlerinden birisi olduğu tarih araştırmaları tarafından ortaya konmuştur.

İzmir'in Bizans Egemenliği döneminin ardından 1317 yılında Aydınoğulları Beyliği'nin yönetimi altına girdiği; ancak bu dönemde, iç liman çevresinin Aydınoğullarınca alınamaması nedeniyle aşağı-yukarı ya da Müslüman İzmir-Gavur İzmir olarak ikiye bölündüğü anlaşılmaktadır. Bu nedenle kent 14. yüzyıl boyunca Türkler ile Liman Kalesi ve aşağı kente hakim Latinler arasında mücadeleye sahne olmuş; 1402 yılında Timur'un Liman kalesini eline geçirmesi ile Türklerin eline geçmiştir(Goffman, 2000).

1420'li yıllarda Osmanlıların hakimiyetine geçen İzmir, 17. yüzyıla kadar büyük bir kasaba biçiminde devam etmiştir. Avrupa'nın, hammadde ihtiyacını karşılamada İzmir limanını tercih etmesi ve Osmanlı'nın vergi avantajları sağlaması, İzmir'in bir Liman kenti olarak 17. yüzyıldan itibaren ticari merkez olmasına neden olmuştur (Goffman, 2000).

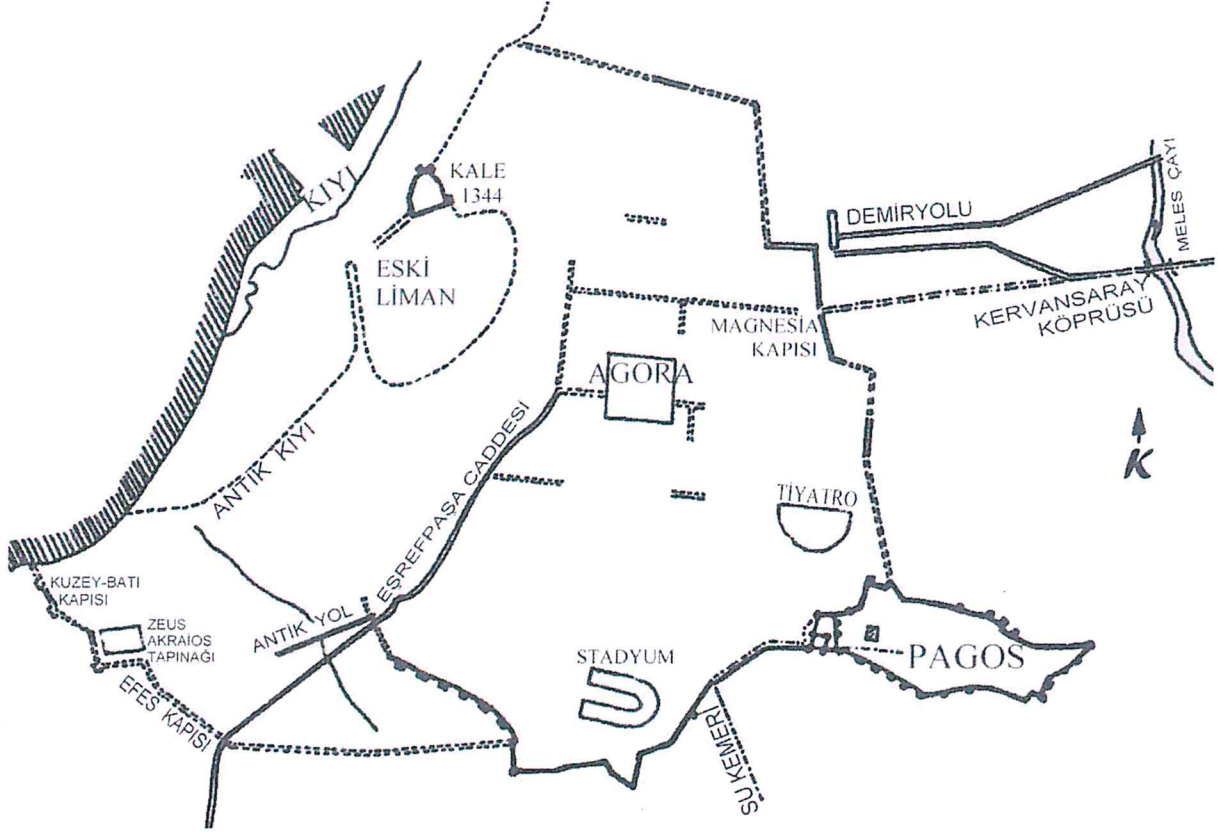
19. yüzyılın sonlarına doğru İzmir Limanı, Osmanlı'nın en büyük ihracat limanı, İstanbul'dan sonra da ikinci büyük ithalat limanı konumuna gelmiştir (Beyru, 2000). 19. yüzyıldan sonra, demiryolu, liman gibi yatırımların gündeme gelmesi ile demiryolu ve liman birbirini tamamlayan ulaşım sistemleri olarak gelişim göstermiştir. Ekonomik yaşam, posta bürosu, banka, borsa, sigorta şirketi gibi kurumsal işlevlerin oluşmasına ve hanların fonksiyonel değişimine neden olmuştur. Bu yıllardaki Thomas Graves'in (1836-1837) haritasına göre; kent, güneyde Eşrefpaşa Parkı (Cici Park) ile Türk-Yahudi Mezarlığı'na (Bahri Baba Parkı) kadar, güneydoğuda ise Kadifekale eteklerinde bulunan Türk



KONAK BELEDİYESİ

ETÜD PROJE MÜDÜRLÜĞÜ

mezarlığından başlayıp, Melez Çayı yakınındaki Türk mezarlığına kadar uzanmaktadır (Beyru, 2000).



Şekil 2: Roma Kalıntılarını Gösteren İzmir Haritası (Naumann ve Kantar 1943)

Cumhuriyet dönemine kadar geleneksel yapısını koruyan Kemeraltı'nın kuzey kesimi 1922 yılında büyük bir yangın geçirmiştir. Özellikle Frenk Sokağı ve bugünkü Fuar Alanı yok olmuş, kentteki ikinci imar hareketleri kapsamında 1925'te Henri Prost'un danışmanlığı ile Rene Danger tarafından hazırlanan imar planı İzmir için yapılan ilk kent planı olmuştur. Punta (Alsancak) bölgesinin büyük bir bölümünü içeren alanda yapılan plan, ışınal aksları ve büyük meydanları ile tipik Rönesans Dönemi Fransız ideal kent formunu yansıtmıştır.

Kemal Ahmet Aru, Emin Canpolat ve Gündüz Özdeş tarafından hazırlanan ve İzmir Belediye Meclisinin 28.02.1955 tarih ve 213 sayılı kararı ile tasvip edilen ve Valilik Makamının 26.04.1955 günlü yazısı ile onaylanan 1/2000 Mikyaslı İzmir Şehir İmar Planı, hızlı kentleşme ve yıllar boyunca gerçekleşen fiziksel değişimlerin gerisinde kalması nedeniyle geçerliliğini kaybedince 1959 yılında İsviçreli Bodmer'e yeni bir İzmir Planı yaptırılmış, ardından 1965 yılında İzmir Metropolitan Alan Nazım Plan Bürosu'nun kurulması ile İzmir için yeni bir plan hazırlanmış, ancak 1955 yılından sonra yapılan bu planlar uygulanmamıştır.



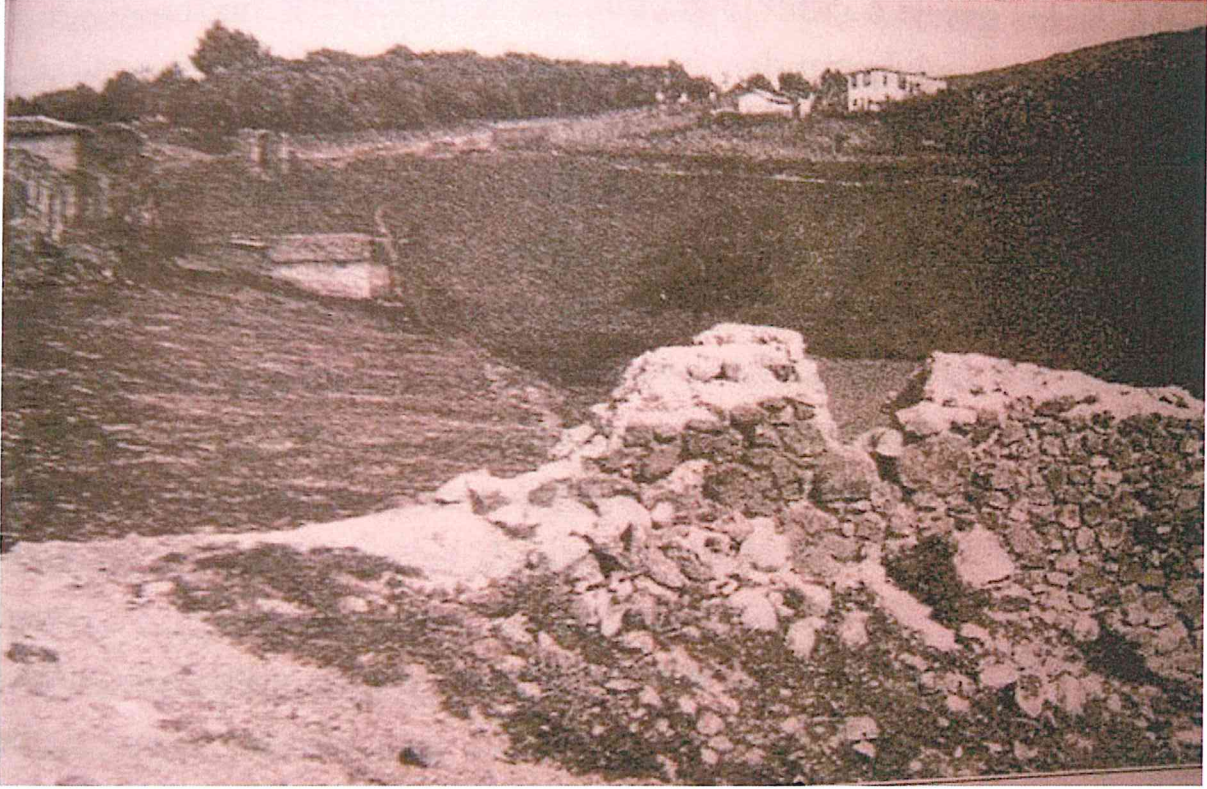
KONAK BELEDİYESİ

ETÜD PROJE MÜDÜRLÜĞÜ

3. ANTİK STADYUM ALANI

Smyrna kenti Hellenistik Dönemden bu yana aynı bölgede kesintisiz olarak iskan edilmiştir. Bu nedenle bölgede Hellenistik Dönemden günümüze ulaşan çok katmanlı bir tarihi doku bulunmaktadır. Günümüzde Antik Smyrna kenti sınırlarınının 3. Derece Arkeolojik Sit Alanı olarak, onun üzerinde yer alan Osmanlı Dönemine ait kentsel doku kentsel sit alanı olarak tescillenmiştir. Kentin Agora kısmında ve Antik Tiyatro bölgesinde araştırma ve kazı çalışmaları yürütülmektedir.

Smyrna, diğer Yunan ve Roma kentlerindeki gibi surlar, tapınaklar, tiyatro, stadyum, bazilika ve stoa gibi anıtsal mimari yapılarla donatılmıştır. Yeni Smyrna'nın ilk inşa evresine ilişkin olarak Kadifekale'deki Helenistik surlar dikkat çekmektedir (Cadoux, C. J., 2003). Bugün büyük ölçüde tahrip olmuş olan kalenin güney Helenistik surları son yıllarda yapılan kazı çalışmaları ile kısmen ortaya çıkarılmıştır.



Fotoğraf 1: Stadion'un Yeri (1930'daki durum)

Kadifekale'nin batısında, günümüzde de var olan İnkılap İlkokulunun güneydoğusundaki küçük vadide olduğu belirtilen Stadyum Alanından, 17. yüzyıldaki yapılaşmalarla birlikte günümüze pek fazla iz kalmamıştır (Baykara, 1974).

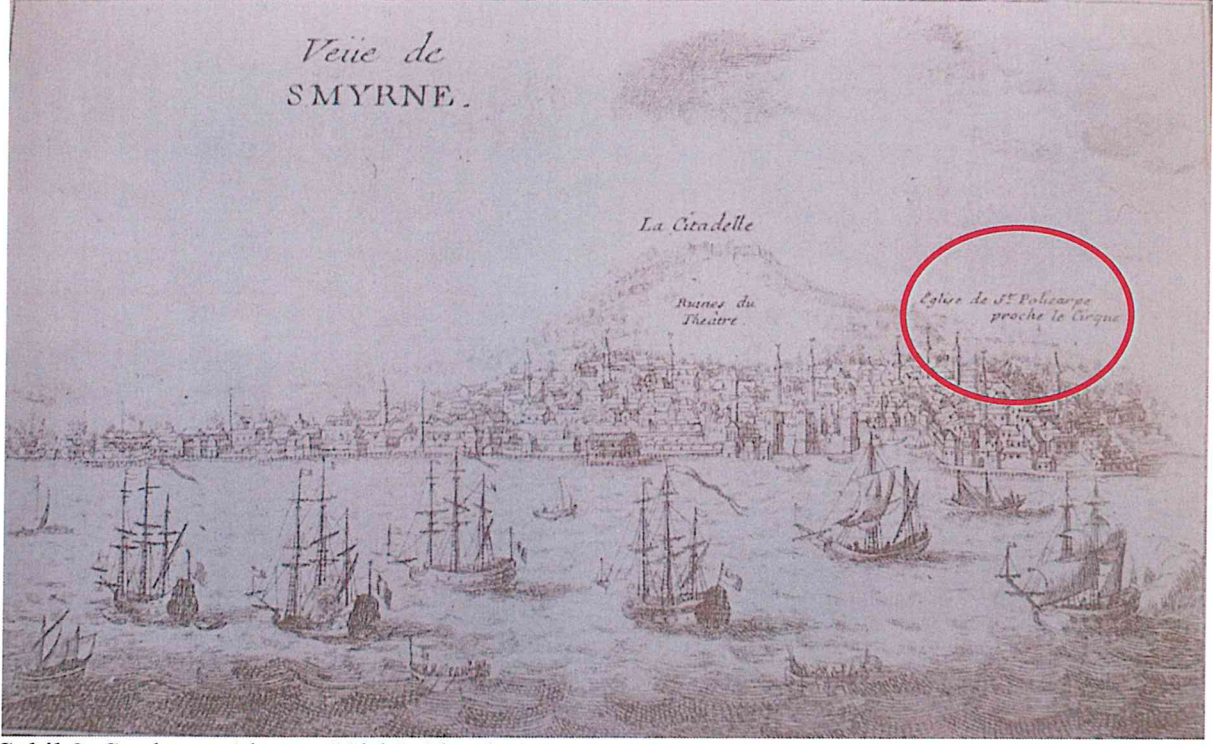
Şehrin güney kale duvarlarına yakın yerde bulunan Stadyum Alanı, tarihsel kaynaklarda "büyük ve güzel bir sirk alanı, uzunluğu iki yüz elli, genişliği kırk beş adım" olarak anlatılmaktadır.



KONAK BELEDİYESİ

ETÜD PROJE MÜDÜRLÜĞÜ

Tavernier; stadyumun deniz tarafının açık bulunduğunu, Monconys ise oturulacak yerlerinin 24 sıra olduğunu, güney kademelerin dağın eteğine oturduğunu, kuzeydekilerin ise kemerlere oturduğunu belirtmektedir(Oikonomos, K.,Slaars, B. F., 2001).



Şekil 3: Stadyum Alanını "Sirk" Olarak Gösteren Gravür

Smyrna'nın ticaret limanı olması nedeniyle erken tarihlerden itibaren farklı inançlar ve dinlere mensup toplulukların dönem dönem ev sahipliği yaptığı bilinmektedir. M.S 2. yüzyılda Hıristiyan cemaatinin önderi durumuna gelen Polykarpos, M.S 155 yılında Asia Eyaleti Kentleri Birliği'nin Smyrna Stadyumu'nda yapılan şenlikler sırasında tutuklanan Hıristiyanlar arasında yer almış, Pagan ve Yahudilerin isteklerini kabul etmemesi nedeniyle Polykarpos Stadyum Alanında öldürülmüştür(Oikonomos, K.,Slaars, B. F., 2001).

Tarihi geçmişi dikkate alındığında, Stadyum Alanının hem şenlik alanı niteliğinin, hem de tarihsel dönemi itibariyle değerinin göz önüne alınması gerekmektedir. Söz konusu alan günümüzde gecekondularla kaplanmış durumda olmakla beraber evler Stadyum Alanının topoğrafyasına uyum sağlayacak şekilde konumlanmaktadır.



KONAK BELEDİYESİ

ETÜD PROJE MÜDÜRLÜĞÜ

4. ALANIN PLANLAMA SÜRECİ

4.1. Koruma Kurulu Kararları

İzmir'in tarihi, kültürel, doğal ve arkeolojik mirasının geleceğe taşınması amacıyla bu varlıkların saptanması yönündeki çalışmalar, Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nun 17.11.1978 tarih, A-1373 sayılı kararıyla Konak ilçesi geleneksel kent merkezi ve çevresinin “**Kemeraltı Kentsel Sit Alanı**” olarak belirlenmesiyle başlamıştır.

Türkiye'deki koruma anlayışının ve mevzuatının gelişimi ile birlikte Kadifekale eteklerinden denize doğru gelişen ve bugünkü kentin temeli olan Kadifekale, Helenistik dönemden kalan Agora, **Stadyum**, Altınyol ve 16.000 kişilik olduğu varsayılan Tiyatro, İzmir 1 Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nun 22.10.1991 gün ve 3234 sayılı kararıyla 1.Derece Arkeolojik Sit Alanı olarak belirlenmiştir.

Daha sonra yapılan çalışmalarla Kadifekale'den başlayarak bugünkü Eşrefpaşa Caddesi, Fevzipaşa Bulvarı ve Gaziler Caddesine kadar uzanan bölgenin tarihi geçmişi Antik döneme kadar uzandığından planlama alanının tümü 1 Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nun 30.01.2002 tarih, 9727 sayılı kararıyla Kemeraltı Kentsel Sit Alanı olarak genişletilmiş ve 30.01.2002/9728 sayılı kararı ile de Kentsel Sit Alanı'nın tamamı Kentsel+3. Derece Arkeolojik Sit Alanı olarak ilan edilmiştir. Ayrıca, Koruma Kurulu'un 22.10.1991 tarih, 3234 sayılı kararı ekinde Koruma Alanı olarak belirlenen **Antik Stadyum Alanı**, Koruma Kurulu'nun 28.11.2013 tarih, 1627 sayılı kararı ile 1. Derece Arkeolojik Sit Alanı olarak, 36401 Ada, 1 parsel (İlkokul Alanı) ise 2. Derece Arkeolojik Sit Alanı olarak düzenlenmiştir.



Fotoğraf 2: İnkılap İlkokulunun Bahçesinden Günümüzde Antik Stadyum Alanının Görünüşü

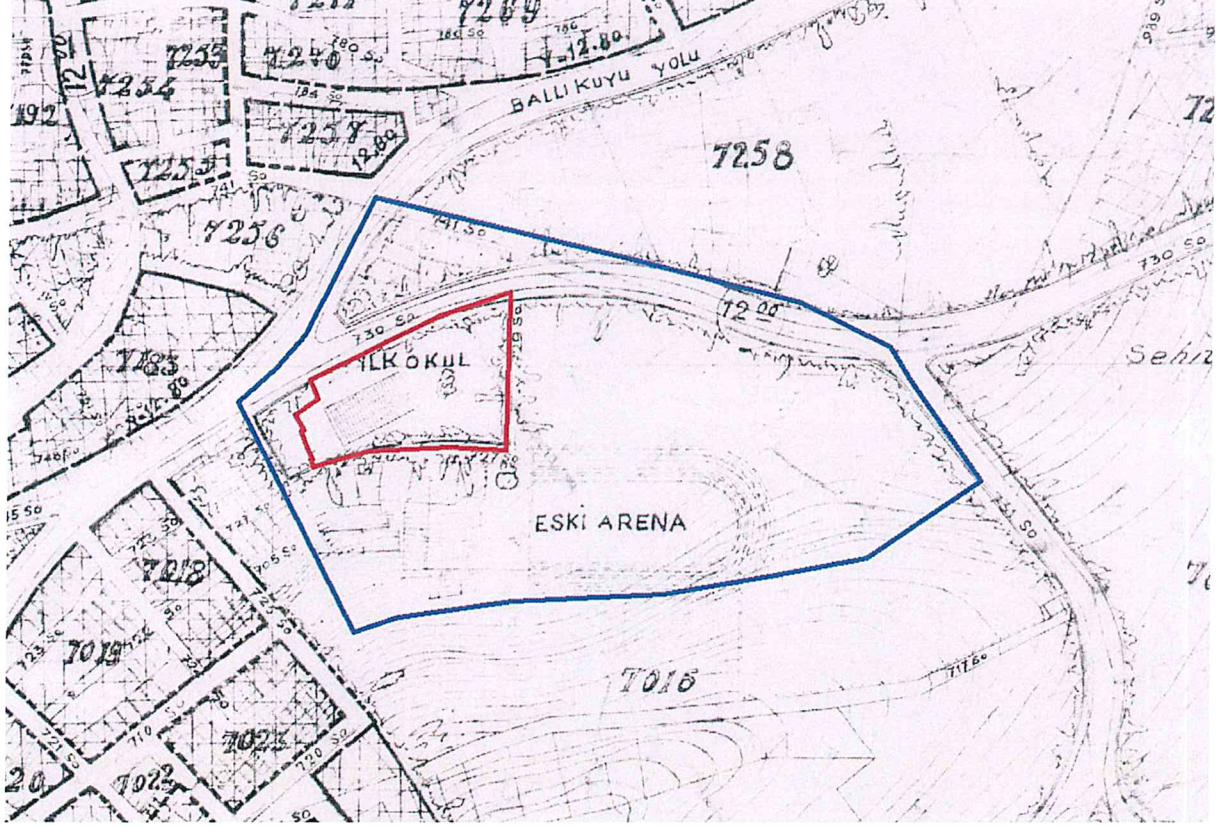


KONAK BELEDİYESİ

ETÜD PROJE MÜDÜRLÜĞÜ

4.2. 1/2000 Mikyaslı İzmir Şehir İmar Planı

Antik Stadyum Alanı, Kemal Ahmet Aru, Emin Canpolat ve Gündüz Özdeş tarafından hazırlanan ve İzmir Belediye Meclisinin 28.02.1955 tarih ve 213 sayılı kararı ile tasvip edilen ve Valilik Makamınının 26.04.1955 günlü yazısı ile onaylanan 1/2000 Mikyaslı İzmir Şehir İmar Planında İlkokul Alanı ve Eski Arena olarak belirlenmiştir (Harita 1).



Harita 1: 1/2000 ölçekli İmar Planında Antik Stadyum

4.3. 1984 yılında Onaylanan 1/1000 Ölçekli Kemeraltı Sit İmar Planı

Antik Stadyum Alanınının bir kısmı, 1984 yılında onaylanan 1/1000 ölçekli Kemeraltı Sit Alanı İmar Planında, bir kısmı ise 1987 yılında onaylanan 1/1000 ölçekli Beştepeler Revizyon İmar Planında kalmaktadır.

Söz konusu alan, 1984 yılında onaylanan 1/1000 ölçekli Kemeraltı Sit Alanı İmar Planında Bitişik Nizam-3 Kat (B-3) yapılaşma koşullu Konut Alanı ve Park olarak belirlenmiştir (Harita 2).

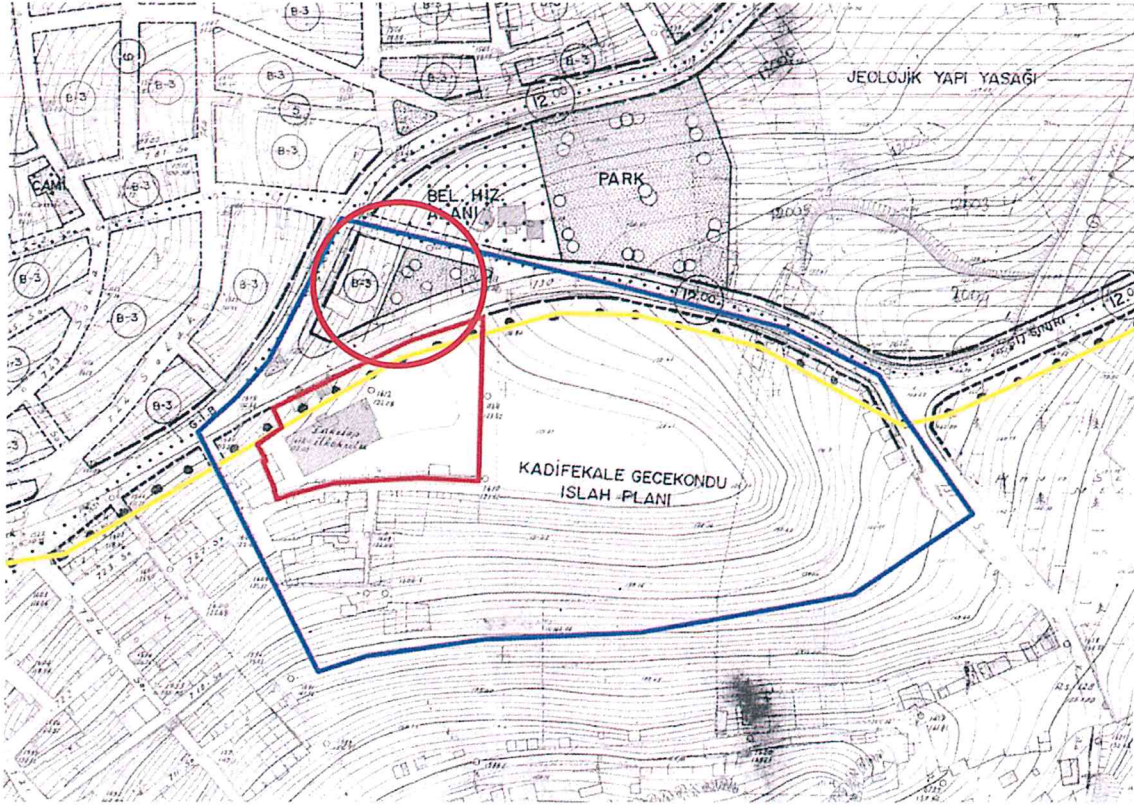
4.4. 1987 yılında Onaylanan 1/1000 ölçekli Beştepeler Revizyon İmar Planı

Antik Stadyum Alanınının bir kısmı da 1987 yılında onaylanan 1/1000 ölçekli Beştepeler Revizyon İmar Planında Bitişik Nizam-3 Kat (B-3) ve Blok Nizam-5 Kat (BL-5) yapılaşma koşullu Konut Alanları ile İlkokul Alanında kalmaktadır (Harita 3).

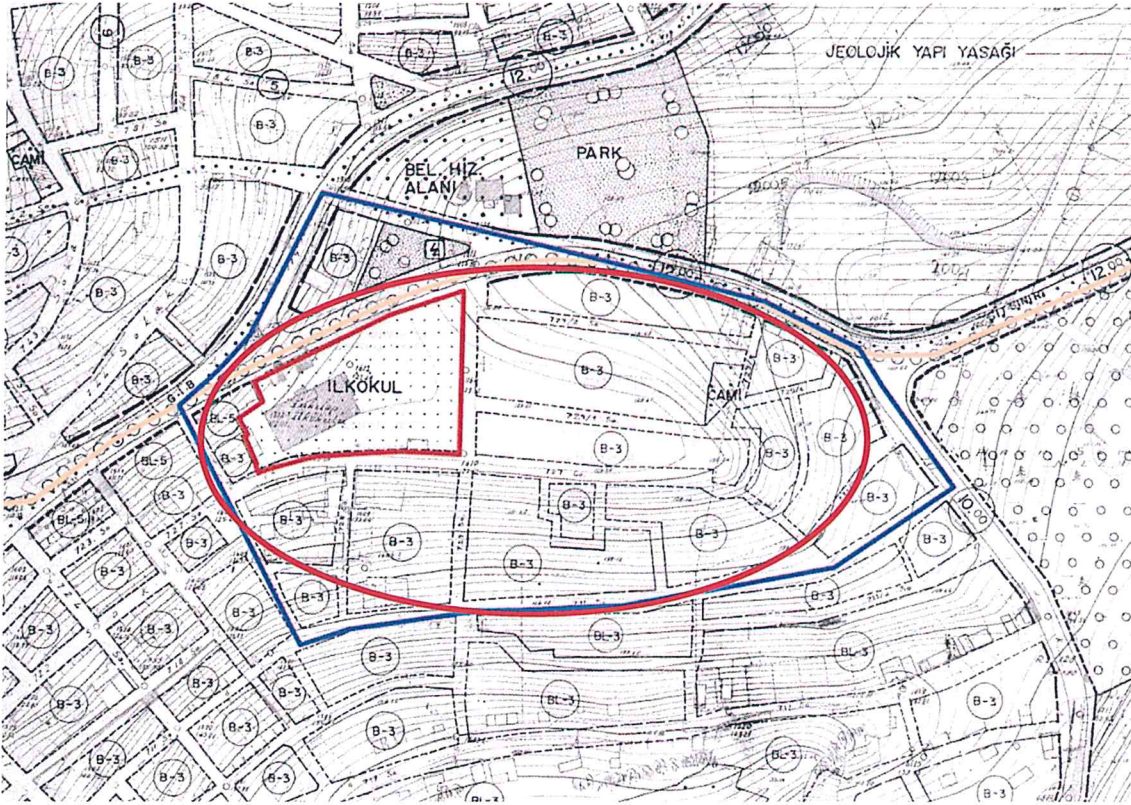


KONAK BELEDİYESİ

ETÜD PROJE MÜDÜRLÜĞÜ



Harita 2: 1984 yılında onaylanan 1/1000 ölçekli Kemeraltı Sit İmar Planı



Harita 3: 1987 yılında onaylanan 1/1000 ölçekli Beştepeler Revizyon İmar Planı

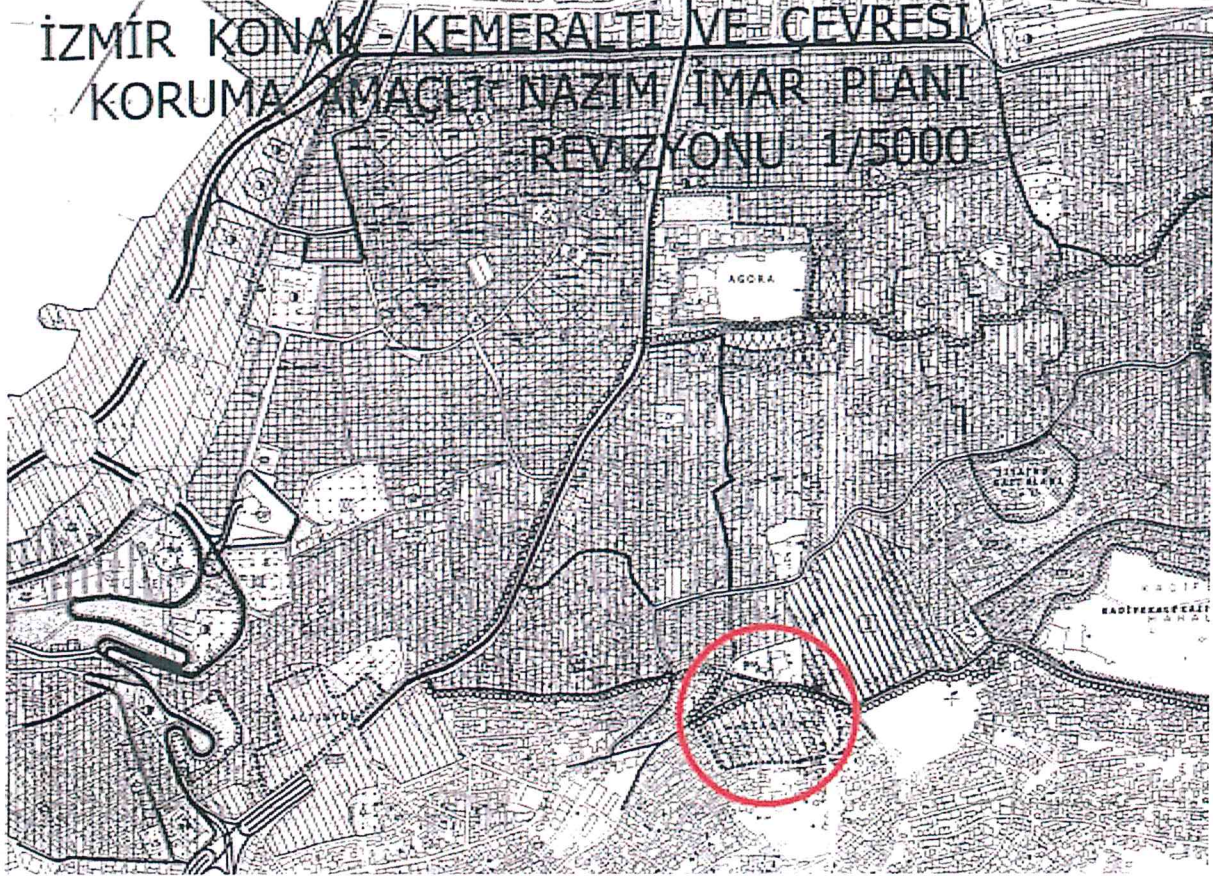


KONAK BELEDİYESİ

ETÜD PROJE MÜDÜRLÜĞÜ

4.5. 1/5000 ölçekli Kemeraltı ve Çevresi Nazım İmar Planı

2002 yılında onaylanan ve halen yürürlükte bulunan 1/5000 ölçekli Kemeraltı ve Çevresi Koruma Amaçlı Nazım İmar Planında "Stadyum Arkeolojik Sit Alanı" ve "Özel Proje Alanı" olarak belirlenmiştir (Harita 4).



Harita 4: 2002 yılında onaylanan 1/5000 ölçekli Kemeraltı ve Çevresi Nazım İmar Planı



KONAK BELEDİYESİ

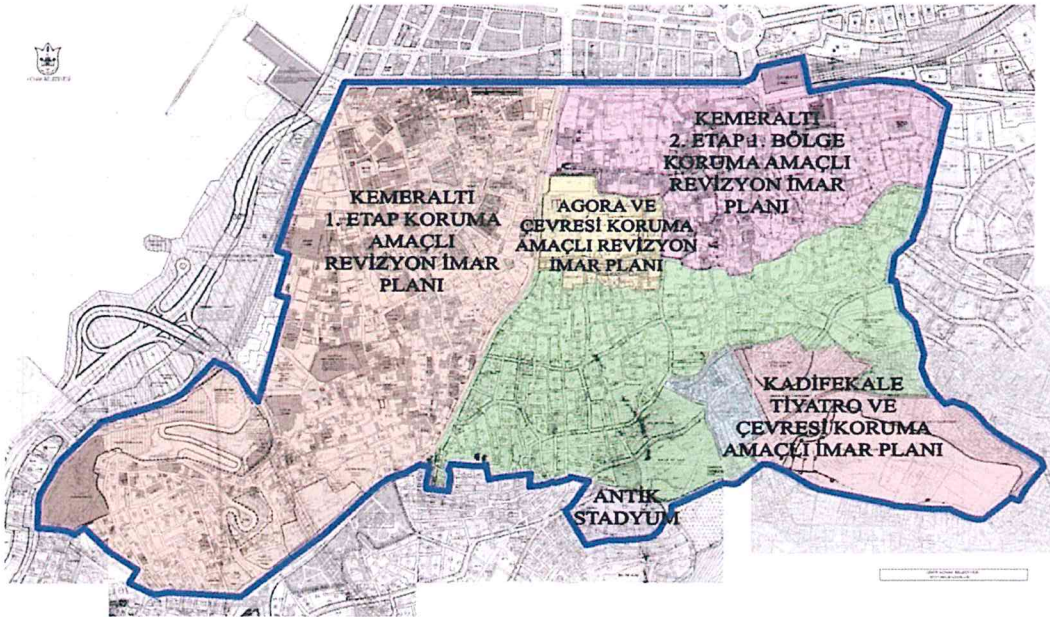
ETÜD PROJE MÜDÜRLÜĞÜ

4.6. Kemeraltı Yenileme Alanı

Kemeraltı Kentsel+3.Derece Arkeolojik Sit Alanı ve civarının 5366 sayılı Kanun kapsamında “Yenileme Alanı” olarak belirlenmesi Belediye Meclisimizin 05.01.2007 gün 2/2007 sayılı kararı, İzmir Büyükşehir Belediye Meclisininin 08.01.2007 gün, 01.09 sayılı kararı ile uygun bulunmuş ve Bakanlar Kurulunun 01.10.2007 gün, 2007/12668 sayılı kararı ile onaylanmıştır. Söz konusu Antik Stadyum Alanı da Yenileme Alanı sınırları içerisinde kalmaktadır (Harita 5-6).



Harita 5: 01.10.2007 tarih, 2007/12668 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile onaylanan Kemeraltı Yenileme Alanı



Harita 6: Kemeraltı Kentsel+3. Derece Arkeolojik Sit Alanı İçerisindeki Onaylı İmar Planları

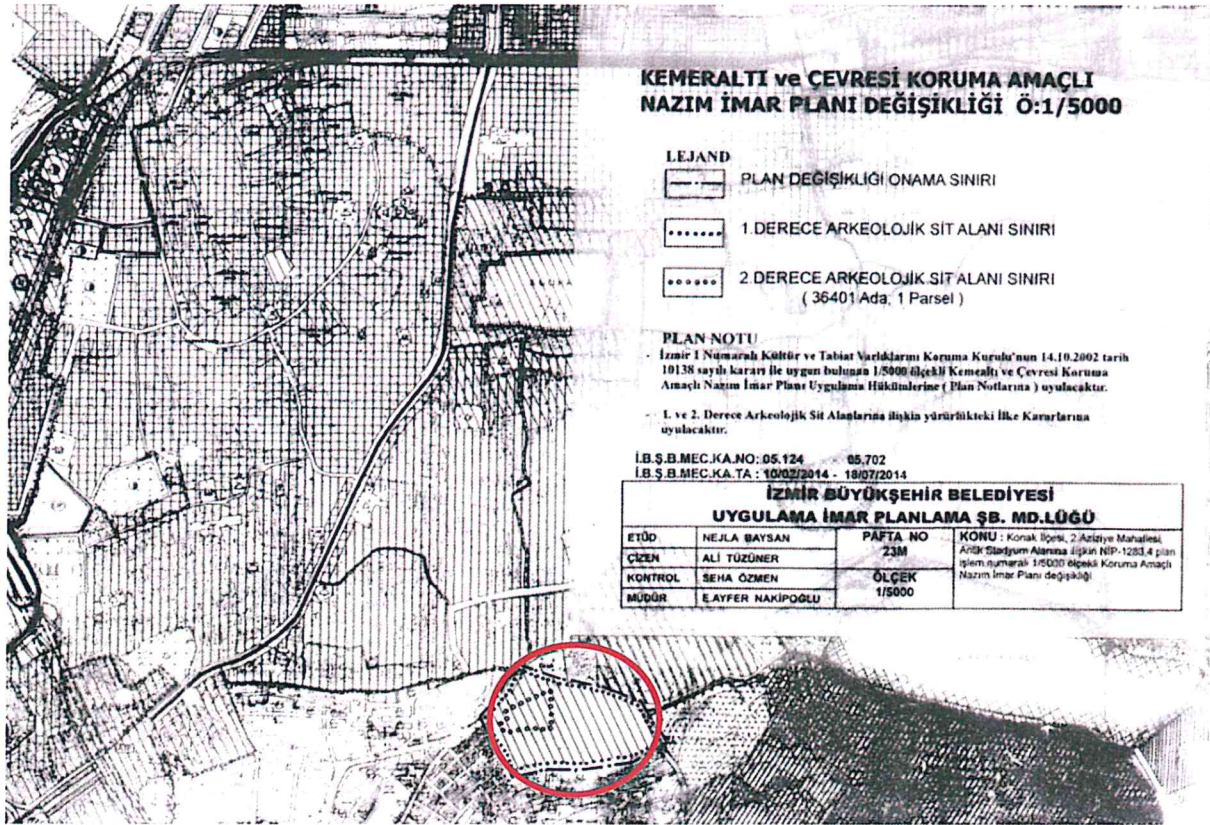


KONAK BELEDİYESİ

ETÜD PROJE MÜDÜRLÜĞÜ

4.7. 1/5000 Ölçekli Kemeraltı ve Çevresi Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı Değişikliği

Dolaplıkuyu ve Aziziye Mahalleleri, Antik Stadyum Alanına ilişkin İzmir 1 Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 28.11.2013 tarih, 1627 sayılı ve 12.06.2014 tarih, 2143 sayılı kararları doğrultusunda hazırlanan 1/5000 ölçekli Kemeraltı ve Çevresi Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı değişikliği, İzmir Büyükşehir Belediye Meclisinin 10.02.2014 gün 05.124 sayılı ve 18.07.2014 gün 05.702 sayılı kararları ile uygun görülerek onaylanmıştır (Harita 7).



Harita 7: 1/5000 Ölçekli Kemeraltı ve Çevresi Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı Değişikliği

1/5000 ölçekli Kemeraltı ve Çevresi Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı değişikliğinde Antik Stadyum Alanı 1. Derece ve 2. Derece Arkeolojik Sit Alanı olarak işlenmiştir. Plan notunda ise Kemeraltı ve Çevresi Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı Uygulama Hükümlerine uyulacağı belirtilmiştir. Bahse konu 2002 yılında onaylanan 1/5000 Ölçekli Kemeraltı ve Çevresi Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı Raporunda 7 adet Özel Proje Alanı oluşturulmuş ve Stadyum Alanı da özel proje alanlarından biri olarak belirlenmiş olup, "Stadyum Özel Proje Alanı: Arkeolojik Sit Alanı üzerindeki yapıların kamulaştırılması ve bu alanda bilimsel kazı yapılması amaçlanmıştır." denilmektedir.

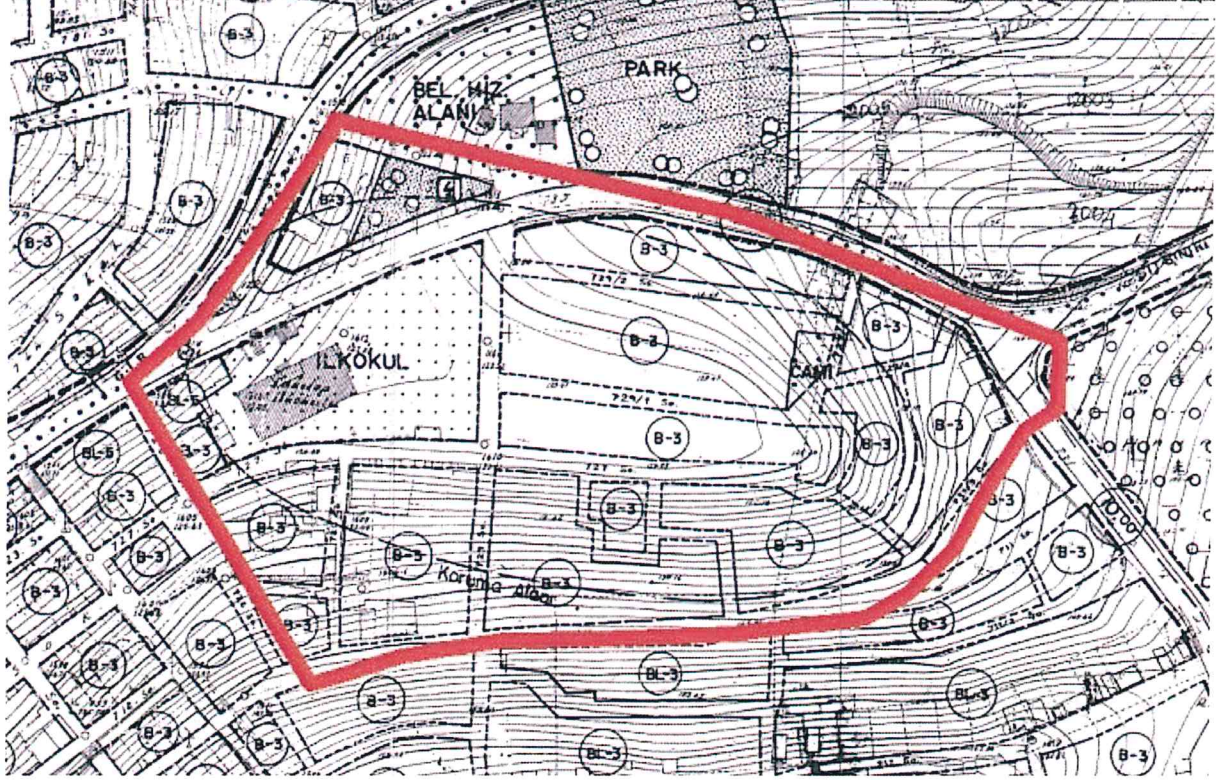


KONAK BELEDİYESİ

ETÜD PROJE MÜDÜRLÜĞÜ

4.8. Yürürlükteki İmar Planı

726 sokak, 711 sokak, 731 sokak, Rakım Elkutlu Caddesi, 741 sokak, Hacı Ali Efendi Caddesi arasında kalan Antik Stadyum Alanının, yürürlükteki imar planında bir kısmı İlkokul Alanı, bir kısmı Bitişik Nizam-3 Kat (B-3) ve Blok Nizam-5 Kat (BL-5) yapılaşma koşullu Konut Alanı, bir kısmı Cami, bir kısmı ise park olarak belirlenmiştir. Koruma Kurulu'nun 22.10.1991 tarih, 3234 sayılı kararı ekinde Koruma Alanı olarak belirlenen bu alan, yürürlükteki plan üzerinde Harita 8'de gösterildiği biçimde işlenmiştir.



Harita 8: Antik Stadyum Alanı Yürürlükteki İmar Planı



KONAK BELEDİYESİ

ETÜD PROJE MÜDÜRLÜĞÜ



Fotoğraf 3: 711 Sokaktan Görünüş



Fotoğraf 4: Rakım Elkutlu Caddesi'nden Görünüş



KONAK BELEDİYESİ

ETÜD PROJE MÜDÜRLÜĞÜ

5. 1/1000 ÖLÇEKLİ KORUMA AMAÇLI İMAR PLANI ÖNERİSİ

Koruma Amaçlı İmar Planı hazırlanan Antik Stadyum Alanı, Kemeraltı ve Çevresi olarak tariflenen bölge içerisinde yer almakla birlikte, Agora, Tiyatro, Altın Yol, Stadyum ve Kadifekale gibi Tarihi Kent merkezinin omurgasını oluşturan alanlardan biridir.

Kentsel Koruma kavramının tek yapı koruma ölçeğinden, alan bazında mekansal kararlar üzerinden korumaya doğru evrildiği ve bu kapsamda Koruma Amaçlı İmar Planları çerçevesinde alanların tarihsel katmanlarının doğru okunabilmesi ve herkes tarafından algılanabilir olması amacıyla çalışmalar yapılmaktadır. Bu kapsamda söz konusu alanın Smyrna'nın kentsel, sosyal, kültürel ve ticari merkezi niteliğini göz önünde bulundurarak bugüne aktarabileceğimiz tarihsel katmanları, doku izlerini yaşatmayı hedeflemektedir. Smyrna, Hellenistik ve Roma Dönemi ile bu dönemlerin bıraktığı eserlerden sonra da iskan edilen bir kent olması nedeniyle bir çok tahribata, yıkıma, afetlere ve insan eliyle doğan zararlara maruz kalmıştır. Tüm bu etkilerden sonra günümüze ulaşan izler üzerinden kentin tarihsel geçmişinin sorgulanabilirliğini ve araştırma yapmayı olanaklı kılabilmeyi amaçlayarak bu alanları birbirine bağlanan Tarihi Aks dikkate alınarak Koruma Amaçlı İmar Planı Çalışması hazırlanmıştır.

2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun 61. maddesinde "**Kamu kurum ve kuruluşları ve belediyeler ile gerçek ve tüzel kişiler, Koruma Yüksek Kurulu ve koruma bölge kurullarının kararlarına uymak zorundadır.**" denildiğinden Koruma Kurullarının aldığı kararlara uyma zorunluluğu bulunmaktadır.

Ayrıca Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulu'nun 5.11.1999 tarih ve 658 sayılı ilke kararında Arkeolojik Sitlerde Koruma ve Kullanma Koşulları başlığı altında I. Derece ve II. Derece Arkeolojik Sit Alanlarına ilişkin;

"1) I. Derece Arkeolojik Sit: Korumaya yönelik bilimsel çalışmalar dışında aynen korunacak sit alanlarıdır.

Bu alanlarda, kesinlikle hiçbir yapılaşmaya izin verilmemesine, imar planlarında aynen korunacak sit alanı olarak belirlenmesine, bilimsel amaçlı kazıların dışında hiçbir kazı yapılamayacağına, ancak;

a) Resmi ve özel kuruluşlarca zorunlu durumlarda yapılacak alt yapı uygulamaları için müze müdürlüğünün ve varsa kazı başkanının görüşüyle komunun koruma kurulunda değerlendirilmesine,

b) Yeni tarımsal alanların açılmamasına, yalnızca sınırlı mevsimlik tarımsal faaliyetlerin devam edebileceğine, koruma kurullarınca uygun görülmesi halinde seracılığa devam edilebileceğine,



KONAK BELEDİYESİ

ETÜD PROJE MÜDÜRLÜĞÜ

c) Höyük ve tümülüslerde toprağın sürülmesine dayanan tarımsal faaliyetlerin kesinlikle yasaklanmasına, ağaçlandırmaya gidilmemesine, yalnızca mevcut ağaçlardan ürün alınabileceğine,

ç) Taş, toprak, kum vb. alınmamasına, kireç, taş, tuğla, mermer, kum, maden vb. ocakların açılmamasına, toprak, curuf, çöp, sanayi atığı ve benzeri malzeme dökülmemesine,

d) Bu alanlar içerisinde yer alan ören yerlerinde gezi yolu düzenlemesi, meydan tanzimi, açık otopark, WC, bilet gişesi, bekçi kulübesi gibi ünitelerin koruma kurulundan izin alınarak yapılabileceğine,

e) Bu alanlar içerisinde bulunan ve günümüzde halen kullanılan umuma açık mezarlıklarda sadece defin işlemlerinin yapılabileceğine,

f) Taşınmaz kültür varlıklarının mahiyetine tesir etmeyecek şekilde ilgili koruma kurulundan izin almak koşuluyla birleştirme (tevhit) ve ayırma (ifraz) yapılabileceğine,

2) II. Derece Arkeolojik Sit: Korunması gereken, ancak koruma ve kullanma koşulları koruma kurulları tarafından belirlenecek, korumaya yönelik bilimsel çalışmalar dışında aynen korunacak sit alanlarıdır. Bu alanlarda, yeni yapılaşmaya izin verilmemesine, ancak;

a) Günümüzde kullanılmakta olan tescilsiz yapıların basit onarımlarının yürürlükteki ilke kararı doğrultusunda yapılabileceğine,

b) I. derece arkeolojik sit koruma ve kullanma koşullarının a,b,c,ç,d,e,f, maddelerinin geçerli olduğuna" hükümler yer almaktadır.

Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulu'nun 5.11.1999 tarih ve 664 sayılı ilke kararında, tescilli parsel veya sit alanına komşu olan veya aralarından yol geçse bile parsel cephe veren parsellerin koruma alanı olarak kabul edilmesi, ayrıca bu alanlarda yapılacak uygulamalarda aksaklıklara neden olunmaması için Koruma Kurulundan karar alınmadan herhangi bir uygulama yapılamayacağından bahsedilmektedir.

2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu ile yürürlükteki İlke Kararları doğrultusunda, I. Derece Arkeolojik Sit Alanı olarak belirlenen alanda herhangi bir şekilde yapı izni verilemeyeceği, yalnızca II. Derece Arkeolojik Sit Alanı olarak belirlenen kısımda mevcut yapılara basit onarım izninin verilebileceği, ayrıca bu alanlarda Bilimsel Amaçlı Kazılar dışında bir şey yapılamayacağı belirtilmektedir.

Bu kapsamda hazırlanan Antik Stadyum Alanı Koruma Amaçlı İmar Planı Önerisinde, İzmir 1 Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 28.11.2013 tarih ve 1627 sayılı kararı ekinde yer alan paftada belirtildiği biçimde 726 Sokak, 711 Sokak, 731 Sokak, Rakım Elkutlu Caddesi, 741 Sokak, Hacı Ali Efendi Caddesi arasında kalan Antik Stadyum Alanının I. Derece Arkeolojik Sit Alanı, yalnızca 36401 ada, 1 parselin (İnkılap İlkokulu) II. Derece Arkeolojik Sit Alanı olarak belirlenmiş olması nedeniyle; plan onama sınırı içerisinde



KONAK BELEDİYESİ

ETÜD PROJE MÜDÜRLÜĞÜ

I. ve II. Derece Arkeolojik Sit Alanı sınırları belirlenmiş ve alana ilişkin aşağıda yer alan plan notları eklenmiştir.

PLAN NOTLARI

"- Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulu'nun I. Derece ve II. Derece Arkeolojik Sit Alanlarına ilişkin yürürlükteki ilke kararları geçerlidir.

~~- I. Derece Arkeolojik Sit Alanının koruma alanında kalan parsellerde uygulamalar, Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulu'nun 06.01.2011 tarih, 775 sayılı İlke Kararı kapsamında yapılacaktır.~~

~~- I. Derece ve II. Derece Arkeolojik Sit Alanı sınırları içerisinde yer alan tüm kalıntıların ve yapı izlerinin in-situ konumda korunması esastır. Bu nedenle planlama alanından taş, toprak vb. alınamaz, atık veya çöp dökülemez.~~

- 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'nun 35. Maddesi kapsamında, taşınır ve taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarını meydana çıkarmak üzere, araştırma, sondaj ve kazı yapma hakkı, sadece Kültür ve Turizm Bakanlığına aittir. Bilimsel kazı çalışması başladıktan sonra, 2863 sayılı Kanunun 41. Maddesi kapsamında kazılarda meydana çıkan bütün taşınır kültür ve tabiat varlıkları, her yıl yapılan kazı sonunda Kültür ve Turizm Bakanlığının göstereceği müzeye nakledilecektir.

- II. Derece Arkeolojik Sit Alanı olarak belirlenen 36401 ada, 1 parseldeki Eğitim Tesisi Alanında yapılacak basit onarımlar, Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulu'nun 05.11.1999 tarih, 658 sayılı İlke Kararı kapsamında yapılacaktır.

- Planlama alanı içerisinde yapılacak zorunlu altyapı uygulamaları için İzmir 1 Numaralı Kültür Varlıkları Koruma Bölge Kurulu'ndan izin alınması zorunludur.

- Antik Stadyum Alanı Koruma Amaçlı İmar Planı, plan notları ve raporu ile bir bütündür."

- Planlama alanındaki yıkımlara ilişkin işlemler ilgili Belediyesi ve Müze Müdürlüğü koordinasyonu ile Müze denetiminde zemine müdahale edilmeden yapılarak sonucunun Kurul Müdürlüğü'ne iletilmesi şeklinde yürütülecektir.

BA



KONAK BELEDİYESİ

ETÜD PROJE MÜDÜRLÜĞÜ

KAYNAKÇA

- Akurgal, E. (2003). Anadolu Uygarlıkları, İstanbul: Net Turistik Yayınlar.
- Bean, G. E., (Çev: Delemen, İ.). (2001). Eskiçağda Ege Bölgesi, İstanbul: ARION Yayınevi.
- Beyru, R. (2000). 19. Yüzyılda İzmir'de Yaşam, İstanbul: Literatür Yayıncılık.
- Beyru, R. (2011). 19. Yüzyılda İzmir Kenti, İstanbul: Literatür Yayıncılık.
- Cadoux, C. J., (Çev: Umar, B.). (2003). İlkçağ'da İzmir, İstanbul: İletişim Yayınları.
- Canpolat, E. (1992). Kuruluşundan Bizans Dönemi Sonuna Kadar İzmir, Üç İzmir (ss. 11-32). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Derin, Z. (2009). İzmirli Olmak Sempozyum bildirileri, Tarih Öncesi Dönemde İzmir. Ankara: BMS Matbaacılık.
- Doğer, E. (2011). İzmir'in Smyrna'sı. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Goffman, D. (1992). 17. Yüzyıl Öncesi İzmir, Üç İzmir, (ss. 71-83). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Kütükoğlu, M. (2000). İzmir Tarihinden Kesitler. İzmir: İzmir Büyükşehir Belediyesi Yayını.
- Naumann, R., Kantar, S. (1943). "İzmirde Roma Devrine Ait İyon Agorasında Yapılan Hafriyat Hakkında İkinci İhzarı Rapor", Belleten. Vol. 7, No. 26, (ss. 213-225).
- Oikonomos, K., Slaars, B. F., (Çev: Umar, B.). (2001). Destanlar Çağından 19. Yüzyıl'a İzmir, İstanbul: İletişim Yayınları.



KONAK BELEDİYESİ

ETÜD PROJE MÜDÜRLÜĞÜ

EKLER

A



B



B.A.



KONAK BELEDİYESİ

ETÜD PROJE MÜDÜRLÜĞÜ



Fotoğraf A, B, C, D: Rakım Elkutlu Caddesi'nden Görünüş

Bod



KONAK BELEDİYESİ

ETÜD PROJE MÜDÜRLÜĞÜ



Fotoğraf A, B: 727 Sokaktan Görünüş

BaA



Fotoğraf : 729/1 Sokaktan Görünüş



Fotoğraf : 729/3 Sokaktan Görünüş



Fotoğraf : 711 Sokaktan 729 Sokağa Bakış



Fotoğraf : İnkılap İlkokulu'ndan Görüntüş